

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY (UNWE), SOFIA
FACULTY OF FINANCE AND ACCOUNTANCY
HIGHER SCHOOL OF INSURANCE AND FINANCE

ЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ

на тема

„ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ: КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ”

СБОРНИК С ДОКЛАДИ

Под патронажа на Ректора на УНСС
проф. д.иц.н. Стати Статев

15 декември 2015 г.
УНСС, София

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA
DIPARTIMENTO DI SCIENZE AZIENDALI

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY (UNWE), SOFIA
FACULTY OF FINANCE AND ACCOUNTANCY
HIGHER SCHOOL OF INSURANCE AND FINANCE

ELEVENTH INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG SCIENTISTS

“THE ECONOMY OF BULGARIA AND
EUROPEAN UNION:
COMPETITIVENESS AND INNOVATIONS”

*Under the patronage of the Rector of the UNWE
Prof. D.Sc.(Econ.) Statty Stattev*

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA
DIPARTIMENTO DI SCIENZE AZIENDALI

15 December 2015
UNWE, Sofia

**ЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ**

на тема

„ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ И
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИИ”

СБОРНИК С ДОКЛАДИ

ISBN: 978-954-8590-35-8

Издателство на ВУЗФ
„Св. Григорий Богослов”
СОФИЯ, 2015

Съдържание

Content

1. Проф. д.и.к.н. Михаил Динев, кандидат „Финансов контрол“ при УНСС – „Власт, управление и контролна среда“.	13
2. Проф. д.и.к.н. Иван Душанов, кандидат „Счетоводство и анализ“ при УНСС – „Научният терминологичен и понятиен апарат на счетоводството и проблемът за съблудоването и използването му в теорията и практиката (тезис за доклад)“.	25
3. Доц. д-р Евгени Евгениев, ВУЗФ – „Българска инновационна екосистема-предизвикателства и препоръки“.	32
4. Prof. D.Sc. Chernyavska Olena, Assistant Gorbunova Olena, Poltava University of Economics and Trade, Ukraine – „Condition and problems of modern pension systems“.	46
5. Профессор д.э.н. Педченко Н.С., Асистент Дуга М.А., Полтавский университет экономики и торговли, Украина – „Основные компоненты эффективного финансового обеспечения деятельности институтов совместного инвестирования“.	50
6. Профессор д.э.н. Юрий Пасичник, Гуманитарный университет „Запорожский институт государственного и муниципального управления“, – „Финансовая политика – основной стимулирующий фактор развития и инноваций“.	55
7. Проф. д.и.к.н. Румен Георгиев, СУ „Св. Климент Охридски“ – „Приоритетни проблеми на държавната поддръжка на конкуренцията“.	62
8. Доц. д-р Калоян Симеонов, СУ „Св. Климент Охридски“ – „Финансовият съюз В Европейския съюз – нов стълб или нова разделятелна линия“.	69
9. Доц. д-р Пресияна Ненкова, УНСС – „Предизвикателства пред данъчното облагане в условията на фискална консолидация“.	80

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВОВУЗФ
Университет
по финанси, бизнес
и предпринемачествоЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ
СБОРНИК С ДОКЛАДИ
15 декември 2015 г., УНСС, София

10. Assoc. Prof., Dr. Silvia Trifonova, UNWE – „ <i>Developments of the real effective exchange rates of Bulgarian lev and their implications for the competitiveness of the domestic economy</i> “	88
11. Гл. ас. г-р Евгени Рауков, УНСС – „ <i>Финансовата дисциплина на предприятията като фактор за икономическия растеж</i> “	100
12. Гл. ас. г-р Петър Митеv, УНСС – „ <i>Ефекти на мултиликатора на собствения капитал върху неговата възвръщаемост</i> “	109
13. Ас. г-р Милена Ковачевич, УНСС – „ <i>Конкурентоспособност, инновации и държавен дълг в страните от ЕС през призмата на коинтеграционния анализ</i> “	118
14. Ас. г-р Иван Костов, УНСС – „ <i>Креативните счетоводни техники като предизвикателство пред финансовия анализ на българските предприятия</i> “	124
15. Ас. г-р Дияна Металова, УНСС – „ <i>Финансови инструменти, подкрепяни от Европейските структурни и инвестиционни фондове през периода 2014-2020 г.</i> “	133
16. Ас. г-р Нели Попова, УНСС – „ <i>Публична задължност на новите страни-членки на Европейския съюз от Централна и Източна Европа (2004-2014 г.)</i> “	141
17. Ас. г-р Аглика Кънева, УНСС – „ <i>Развитието на банките от първа група в България УниКредит Булбанк АД, Банка ДСК ЕАД, Първа инвестиционна банка АД, Обединена българска банка АД и Райфайзенбанк (България) ЕАД през периода 2007 – VI.2015 г.</i> “	149
18. Ас. Валя Василева, УНСС – „ <i>Ценова динамика на жилищните кредити в България</i> “	159
19. Профессор к.э.н. Карпенко Ольга, Карпенко Дарья, к.э.н., Полтавский университет экономики и торговли, Украина – „ <i>Внутренняя отчетность предприятия: современные Векторы</i> “	168
20. Профессор Ирина Садовская, кафедры учета и аудита, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Транзакционные доходы: сущность, классификация, учетные оценки</i> “	176
21. Доц. г-р Али Вейсел, ВУЗФ – „ <i>За някои проблеми на съвременните концепции за контрола и тяхното решаване (през призмата на школата на проф. Михаил Динев)</i> “	181

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA
DIPARTIMENTO DI SCIENZE AZIENDALI

22. Доц. д-р Валентина Станева, ВТУ „Тодор Каблешков“ – „ <i>Практически подходи за разграничаване на счетоводни приблизителни оценки от преоценки, обезценки и счетоводни грешки</i> “	190
23. Доцент Жураковская Ирина, Кафедры учета и аудита, Луцкий государственный технический университет, Украина – „ <i>Раскрытие будущих событий в отчетности за Международными стандартами финансовой отчетности</i> “.....	198
24. Доцент к.э.н. Зеленко Сергей, магистрант Невелич Татьяна, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Проблемы формирования учетной политики сельскохозяйственных предприятий</i> “.....	205
25. Доц. д-р Камелия Савова, УНСС – „ <i>Конвергенцията в счетоводството – предпоставка за конкурентоспособност и инновации</i> “.....	211
26. Доц. д-р Любка Ценова, МВБУ, ВУЗФ – „ <i>Нови правила за автоматичния обмен на финансова информация</i> “.....	217
27. Доцент к.э.н. Наталья Голячук, доцент к.с.н. Сергей Голячук, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Основные аспекты информационного обеспечения управления предприятиями</i> “.....	224
28. Доцент к.э.н. Нужная Оксана Анатольевна, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Классификация основных средств и ее роль в учетно-аналитическом процессе</i> “.....	230
29. Assoc. Prof. Olivera Gjorgieva-Trajkovska, Assistant Prof. Blagica Koleva, Faculty of Economics, University „Goce Delcev“, Stip, Macedonia, Assistant Prof. Vesna Georgieva Svtinov, Institute of Economics, University „St. Cyril and Methodius“, Skopje, Macedonia – „ <i>Accounting treatment of intangible assets</i> “.....	238
30. Доцент к.э.н. Писаренко Татьяна, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Прогнозирование объемов производства, как важный этап организации управленческого учета на предприятии</i> “.....	246
31. Доц. д-р Росица Иванова, УНСС – „ <i>Нефинансовата информация във финансовите отчети – фактор за повишаване на конкурентоспособността на предприятията</i> “.....	251
32. Доц. д-р Марко Тимчев, УНСС – „ <i>Балансирана система. Финансово-стопански бизнес анализ</i> “.....	261
33. Доцент к.э.н. Талах Татьяна, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Сущность и задания учетно-аналитического обеспечения экономической безопасности предприятия</i> “.....	275

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВОВУЗФ
Университет
по финанси, бизнес
и предпринемачествоЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ
СБОРНИК С ДОКЛАДИ
15 декември 2015 г., УНСС, София

34. Доцент к.э.н. Ирина Ткачук, Луцкий национальный технический университет, Украина – „Главные аспекты качества бухгалтерского учета“	283
35. Доцент к.э.н. Наталья Тлучкевич, Луцкий национальный технический университет, Украина – „Гибкие бюджеты в системе менеджмента: управленческий аспект“	289
36. Гл. ас. г-р Аманаска Филипова-Сланчева, УНСС – „Нови изисквания и отговорности за отчитане на плащанията към правителството от предприятия в добивната промишленост“	296
37. Гл. ас. г-р Мария Маркова, УНСС – „Счетоводна политика по отношение активизация на разходите за проучване и оценка на минерални ресурси“.....	304
38. Гл. ас. г-р Нина Чилова, УНСС – „Приложно поле на одитната дейност на Сметната палата. Правомощия на контролните органи“	309
39. Ас. г-р Ина Лечева, УНСС – „Предвартелният контрол в публичния сектор, предимства и недостатъци“	317
40. Ас. г-р Николина Николова, УНСС – „Иновационни аспекти в организацията на счетоводната система в контекста на новото счетоводно законодателство“	326
41. Ас. г-р Радка Ангасарова-Георгиева, УНСС – „Динамика на кредитния риск и сравнителен анализ на промените в методиката за признаване и оценка на рискови экспозиции в ТБ“	334
42. Д-р Борислав Боянов, УНСС – „За облекченията и отстъплениета в новия Закон за счетоводството“	345
43. Докторант Ванина Дангерска, УНСС – „Транспорнирането на Директива 2013/34/EU в италианското законодателство“	358
44. Профессор к.э.н. Морохова Валентина, к.э.н., доцент Бойко Ольга, к.э.н., ассистент Лорви Ирина, Луцкий национальный технический университет, Украина – „Методические подходы к выбору и реализации инновационной стратегии предприятия“	367
45. Профессор г.э.к.н. Шимановская-Дианич Людмила Михайловна, Полтавский университет потребительской кооперации Украины – „Креативный потенциал: сущность и место в общем потенциале предприятия“.....	373
46. Assoc. Prof. Tsvetana Stoyanova, PhD, Krasimir Nikolov, PhD student, UNWE – „Competitive analyses and possibilities for development of the waste companies in Bulgaria“	382

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA
DIPARTIMENTO DI SCIENZE AZIENDALI

47. Доц. д-р Велин Станев, докторант Любомир Стойчев, ПУ „Паисий Хилендарски“, – „ <i>Оценяването на ефективността на PR – реалност или илюзия?</i> “	388
48. Vladimir Nedic, PhD, Daniela Despotovic, PhD, Assoc. Prof., Dusan Cvetanovic, PhD candidate, University of Kragujevac, Serbia – „ <i>Competitiveness of the Republic of Bulgaria and neighbouring countries 2007-2014</i> “	396
49. Доцент к.э.н. Людмила Стрижеус, к.э.н., доцент Алла Тенгюк, Татьяна Выдрык магистрант, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Необходимость использования инновационных технологий hr-менеджмента в практике деятельности украинских предприятий</i> “	408
50. Доц. д-р Мирослава Пейчева, УНСС – „ <i>Иновационни подходи в практиката по управление на човешките ресурси</i> “	415
51. Доц. д-р Надя Маринова, Нов български университет – „ <i>Проблемите с унификация на условията за конкуренция в Европейския съюз</i> “	422
52. Доц. д-р Христо Камранджиев, доц. д-р Иво Велинов, УНСС – „ <i>Rhetorical analysis of Bulgarian advertising: an empirical study</i> “	430
53. Доцент, к.э.н. Наталья Самбурская, к.э.н. Юлия Ночовная, Полтавский университет экономики и торговли, Украина – „ <i>Проблемы нормативно-правового регулирования деятельности предприятий централизованного водоснабжения и водоотведения в Украине</i> “	447
54. Доцент, кандидат экономических наук Рыбалко-Рак Леся Андреевна, Кафедры менеджмента, ВНЗ „УКООПСОЮЗА „Полтавский университет экономики и торговли“, Украина – „ <i>Функционирование систем управления качеством на предприятиях: влияние на конкурентоспособность и потенциальные возможности субъекта внешнеэкономической деятельности</i> “	456
55. Гл. ас. д-р Росица Тончева, УНСС – „ <i>Ценностна предпоставеност за участие в съвременна бартерна система в България</i> “	463
56. Гл. ас. д-р Мая Цоклинова, Лесотехнически университет, София – „ <i>Study of the components of competitiveness: productivity and generate economic growth</i> “	471
57. Ас. д-р Mumko Хитов, УНСС – „ <i>Влиянието на валутния курс върху перспективите за развитие на националната икономика – анализ и прогноза</i> “	479
58. Доцент к.э.н. Наталья Мостовенко, доцент к.э.н. Татьяна Коробчук, Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Проблемная кредитная задолженность и её ключевые признаки</i> “	484

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВОВУЗФ
Университет
по финанси, бизнес
и предпринемачествоЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ
СБОРНИК С ДОКЛАДИ
15 декември 2015 г., УНСС, София

59. Доц. д-р Станислав Димитров, ВУЗФ – „ <i>Очаквани ефекти от промяна на модела на пенсионно осигуряване в България</i> “	493
60. Доцент к.э.н. Яриш Е.В., доцент Подольська В.А., Полтавский университет экономики и торговли, Украина – „ <i>Проблемы обеспечения финансовой безопасности фондового рынка Украины</i> “	504
61. Гл. ас. д-р Ирина Казанджиева-Йорданова, УНСС – „ <i>Доктрината „Too big to fail“, и новата европейска регуляторна рамка в областта на кредитните институции</i> “	511
62. Ас. Миглена Тренчева, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – „ <i>Иновационни моменти в анализа и управлението на кредитния риск</i> “	521
63. Ас. Радослав Къновски, ВСУ „Черноризец Храбър“ – „ <i>Фактори, влияещи на спестяванията на домакинствата</i> “	530
64. Докторант Любомила Манева, УНСС – „ <i>Тенденции в инвестициите на пазара на недвижими имоти в България</i> “	539
65. Докторант Соня Георгиева, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград – „ <i>Следкризисна динамика на водещите щатски и европейски борсови индекси</i> “	548
66. Докторант Яна Стоенчева, УНСС – „ <i>Възможности за оценка на риска при инвестициите в жилищни недвижими имоти</i> “	557
67. Чиж Наталия Михайловна, к.э.н., Луцкий национальный технический университет, Украина – „ <i>Роль банков в организации международных расчетов</i> “	567
68. Докторант Айше Авдикова, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – „ <i>Актуални проблеми на социалната политика в национален и европейски контекст</i> “	571
69. Докторант Ангел Ангелов, УНСС – „ <i>Данъчни реформи в страните-членки на ЕС през следкризисния период</i> “	581
70. Докторант Людмила Иванов, УНСС, ас. Иван Петков, ВТУ „Тодор Каблешков“, – „ <i>Значение на златния стандарт за икономическия цикъл и разпределението на дохода</i> “	590
71. Докторант Люба Желева, Община Приморско – „ <i>Общата селскостопанска политика като фактор за промени в инвестиционния климат на българското селско стопанство</i> “	598
72. Елизабет Асенова, УНСС – „ <i>Насоки за реформиране на банковия надзор в България</i> “	606

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA
DIPARTIMENTO DI SCIENZE AZIENDALI

73. Проф. д-р Снежана Башевба, студент Георги Стоянов, студент Кристиян Рахнев, УНСС – „Влияние на счетоводните директиви върху счетоводната нормативна база в Република България“.	614
74. Доцент к.э.н. Прохар Наталия Викторовна, доцент к.э.н. Орищенко Марина Николаевна, Полтавский университет экономики и торговли, Украина – „Налогообложение экспортных операций: проблемы и пути решения“.	622
75. Доц. д-р. Яким Китанов, ВУЗФ, доц. д-р Виржиния Желязкова, ВУЗФ – „Тенденции в използването на факторинг услугите (2007 - 2014 г.)“.	629
76. Доцент к.э.н. Чудовец Виталий, Луцкий национальный технический университет, Украина – „Особенности бухгалтерского учета справедливой стоимости в Украине“.	637
77. Гл. ас. д-р Миглена Павлова, УНСС – „Електронните обществени поръчки като фактор за икономическо развитие“.	643
78. Гл. ас. д-р Тома Дончев, УНСС – „Сравнителен анализ между модела COSO и стандарти за управление на качеството ISO“.	651
79. Ас. д-р Георги Ранчев, УНСС – „Актуални въпроси по управление на ДДС рисковете в предприятията“.	661
80. Ас. д-р Валерия Динева, УНСС – „Иновации и вътрешен одит“.	669
81. Д-р Петрана Тодорова, УНСС – „Сравнителен анализ на основните промени в националното счетоводство на България и Германия в резултат на транспорнирането на новата Директива 2013/34/EU“.	676
82. Лиляя Рыковская, соискатель, Луцкий национальный технический университет, Украина – „Принципы финансовой отчетности и ее основные положения“.	686
83. Докторант Лора Харуил, УНСС, Сметна палата – „Одитът на средствата от Европейския съюз през призмата на програмен период 2014-2020 г.“....	693
84. Докторант Владислав Волков, УНСС – „Проблеми в нормативното регламентиране на счетоводството в публичния сектор в България и Украйна“.	698
85. Докторант Десислава Георгиева Константинова, УНСС – „Противоречия на вътрешния одит в банките“.	707
86. Докторант Теодора Златанова, УНСС – „Конкурентоспособност на съдебната система в България?“.	715

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВОВУЗФ
Университет
по финанси, бизнес
и предпринемачество

ЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ
СБОРНИК С ДОКЛАДИ
15 декември 2015 г., УНСС, София

87. Докторант Жасмина Тошкова, УНСС – „История и развитие на измамите с финансови отчети. Креативно счетоводство“. 729
88. Докторант Илонка Денева, УНСС – „Управление на финансова устойчивост на предприятието като условие за иновиране в „неевклидов свят“. 736
89. Докторант Кирил Пиперевски, УНСС – „Тенденции на финансования контрол във временното предприятие от частния сектор в периода 2015-2020 г.“ 746
90. Докторант Кирил Башикаров, УНСС – „Национална счетоводна рамка за отчитане на инвестиционните имоти“. 753
91. Докторант Николай Кацарски, УНСС – „Финансовите отчети като източник на информация за конкурентно-иновативните подходи на застрахователните дружества“. 761
92. Докторант Ясен Даскалов, УНСС – „Счетоводна информационна система в банките“. 772
93. Докторант Соня Стоянова, УНСС – „Коммуникация на одитора с одитния комитет - промени в европейското законодателство“. 784
94. Доцент к.е.н. Лозовая Оксана Васильевна, ВУЗ Укоопсоюза „Полтавский университет экономики и торговли“, Украина – „Роль коммуникаций в эффективной работе предприятия“. 791
95. Ассистент Белинская Елена Петровна, Кафедры менеджмента, Полтавский университет экономики и торговли, Украина – „Особенности системы управления персоналом в сфере услуг“. 797
96. Ассистент Поставная Лариса Петровна, Кафедры менеджмента, Полтавский университет потребительской кооперации Украины – „Методология и практика создания и внедрения процессно-ориентированных систем управления рискоустойчивостью организаций“. 803
97. Piotr Adamczewski, PhD, The Poznan High School of Banking, Poland – „Selected aspects of e-logistics in the development of intelligent organizations in Poland“ 812
98. Докторант Таня Вазова, докторант Ясен Димитров, УНСС – „Емоционалната интелигентност като ключова предпоставка за успешна реализация на заетите в сектора на дългосрочната грижа“. 821

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA
DIPARTIMENTO DI SCIENZE AZIENDALI

99. Докторант Александра Кирова, УНСС – „ <i>Изследване на методи за калкулация на разходите и приложението им в лечебни заведения за болнична помощ</i> “	837
100. Докторант Минчо Минев, ИУ-Варна – „ <i>Някои проблеми в отчетността на земеделските предприятия и насоки за тяхното разрешаване</i> “	844
101. Докторант Петко Ганчев, УНСС – „ <i>Подходи на нематериалните активи на финансово-счетоводния анализ – сравнителен преглед</i> “	854
102. Докторант Антон Праматаров, ВМА – „ <i>Фасилити мениджмънт в здравеопазването – по модела на МБАЛ ВМА СОФИЯ</i> “	864
103. Докторант Любомир Стойчев, ПУ „Паисий Хилендарски“ – „ <i>Основни модели за оценка на ефективността на PR</i> “	874
104. Докторант Мариета Маринова, УНСС – „ <i>Функции на фирменията култура</i> “	882
105. Докторант Галя Манчева, УНСС – „ <i>Republic of Albania credit rating and public finance management strategy in the context of EU integration</i> “	889
106. Докторант Светлана Атанасова, ИУ-Варна – „ <i>Инвестиционният процес на пазара на стоки и услуги и неговото влияние върху заетостта в Република България</i> “	895
107. Лилия Лозанова, Beiersdorf Holding CEE GmbH – „ <i>Фактори за успешно лансиране на нови продукти в козметичния сектор</i> “	903
108. Д-р Петко Илиев Вълков, асистент катедра МИО И БИЗНЕС, УНСС, София – „ <i>Връзка между цените на акциите и държавните ценни книжа в България за периода 2001-2014 г.</i> “	911
109. Кандидат Докторант Иrena Вачева, ВУЗФ, София – „ <i>Същност на небанковата финансова институция за микро кредитиране – теория и практика в България</i> “	919

ACCOUNTING TREATMENT OF INTANGIBLE ASSETS

Assoc. Prof. Olivera Gjorgieva-Trajkovska, Faculty of Economics, University “Goce Delcev”, Stip, Macedonia

Ass. Prof. Blagica Koleva, Faculty of Economics, University “Goce Delcev”, Stip, Macedonia

Ass. Prof. Vesna Georgieva Svtinov, Institute of Economics, University “St. Cyril and Methodius”, Skopje, Macedonia

Abstract

The accounting for fixed assets is, in many cases, a straightforward exercise, but it isn't always so when it comes to the issue of intangible fixed assets and recognizing such assets on the balance sheet. IAS 38, Intangible Assets, outlines the accounting requirements for intangible assets, which are non-monetary assets which are without physical substance and identifiable (either being separable or arising from contractual or other legal rights). Intangible assets meeting the relevant recognition criteria are initially measured at cost, subsequently measured at cost or using the revaluation model, and amortized on a systematic basis over their useful lives (unless the asset has an indefinite useful life, in which case it is not amortized). In today's emerging economy of knowledge, even some banks have concluded that "soft" assets (like computer programming know-how and information infrastructure) can be a better credit risk than "hard" assets (like buildings). But how should the "soft assets" be valued? There are arguments that balance sheets ignore certain intangibles, but the reporting issues of trying to recognize them are, in my mind, insurmountable. It appears that the assets that really count are the ones accountants can't count yet.

This paper focuses on the nature, recognition and treatment of intangible assets, according the requirements International Financial reporting Standards.

Key words: *intangible, assets, recognition, valuation, standards*

Characteristics of intangibles

In 1494, a mathematically minded Venetian monk named Luca Pacioli published his *Summa de Arithmetica, Geometrica*, the first accounting textbook. It illustrated double-entry accounting, a system that makes the modern corporation manageable, even possible. Today, half a millennium later, Pacioli's process, still pretty much intact, is being challenged like never before. Pacioli's accounting system lets businesses keep track of changes in their assets. But this system deals primarily with tangible assets such as cash, inventory, investments, receivables, and property, plant, and equipment. What go unrecorded are intangible assets, such as quality of management, customer loyalty, information infrastructure, trade secrets, patents, goodwill, research, and, considered by some, the ultimate intangible, knowledge - a company's intellectual capital. The components of cost in a product today are largely R & D (research and development), intellectual assets, and services. The old accounting system, which tells us the cost of material and labor, isn't applicable. Even in manufacturing, perhaps three-fourths of the value added derives from knowledge.¹

This refrain is echoed by the managing editor of Fortune magazine, Walter Kiechel, who says, "To be sure, there are still industries in which the factory confers a competitive advantage. But this is changing fast, as more and more companies realize that their edge derives less from their machines, bricks, and mortar than from what we used to think of as the intangibles, like the brainpower resident in the corporation."²

The major asset of Coca-Cola is not its plant facilities—its secret formula for making Coke is. America Online's most important asset is not its Internet connection equipment—its subscriber base is. As these examples show, we have an economy dominated today by information and service providers, and their major assets are often intangible in nature. Accounting for these intangibles is difficult, and as a result many intangibles are presently not reported on a company's balance sheet. Intangible assets have two main characteristics:

- They lack physical existence. Unlike tangible assets such as property, plant, and equipment, intangible assets derive their value from the rights and privileges granted to the company using them.
- They are not financial instruments. Assets such as bank deposits, accounts receivable, and long-term investments in bonds and stocks lack physical substance, but are not classified as intangible assets. These assets are financial instruments

¹ Thomas Stewart, "Your Company's Most Valuable Asset: Intellectual Capital," *Fortune*, October 3, 1994, p. 68.

² "Searching for Nonfiction in Financial Statements," *Fortune*, December 23, 1996, p. 38.

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

ВУЗФ

Университет
по финансите, бизнес

и предпринемачество

ЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ

СБОРНИК С ДОКЛАДИ

15 септември 2015 г., УНСС, София

and derive their value from the right (claim) to receive cash or cash equivalents in the future.

Intangible assets are identifiable non-monetary assets, without physical substance. An asset is a resource that is controlled by the entity as a result of past events (for example, purchase or self-creation) and from which future economic benefits (inflows of cash or other assets) are expected. (IAS 38.8) Thus, the three critical attributes of an intangible asset are:

- identifiability
- control (power to obtain benefits from the asset)
- future economic benefits (such as revenues or reduced future costs)

An intangible asset is identifiable when it: is separable (capable of being separated and sold, transferred, licensed, rented, or exchanged, either individually or together with a related contract); or arises from contractual or other legal rights, regardless of whether those rights are transferable or separable from the entity or from other rights and obligations.

The most common examples of intangibles assets are: patented technology, computer software, databases and trade secrets; trademarks, trade dress, newspaper mastheads, internet domains; video and audiovisual material (e.g. motion pictures, television programmes); customer lists; mortgage servicing rights; licensing, royalty and standstill agreements.

Intangibles can be acquired in several ways: by separate purchase; as part of a business combination; by a government grant; by exchange of assets and by self-creation (internal generation).

IAS 38 – Intangible assets

IAS 38 *Intangible Assets* outlines the accounting requirements for intangible assets, which are non-monetary assets which are without physical substance and identifiable (either being separable or arising from contractual or other legal rights). Intangible assets meeting the relevant recognition criteria are initially measured at cost, subsequently measured at cost or using the revaluation model, and amortized on a systematic basis over their useful lives (unless the asset has an indefinite useful life, in which case it is not amortized).

The objective of IAS 38 is to prescribe the accounting treatment for intangible assets that are not dealt with specifically in another IFRS. The Standard requires an entity to recognise an intangible asset if, and only if, certain criteria are met. The Standard also specifies how to measure the carrying amount of intangible assets and requires certain disclosures regarding intangible assets.

IAS 38 was revised in March 2004 and applies to intangible assets acquired in business combinations occurring on or after 31 March 2004, or otherwise to other intangible assets for annual periods beginning on or after 31 March 2004.

Table 1: History of IAS 38

Date	Development	Comments
February 1977	Exposure Draft E9 Accounting for Research and Development Activities	
July 1978	IAS 9 (1978) Accounting for Research and Development Activities issued	Effective 1 January 1980
August 1991	Exposure Draft E37 Research and Development Costs published	
December 1993	IAS 9 (1993) Research and Development Costs issued	Operative for annual financial statements covering periods beginning on or after 1 January 1995
June 1995	Exposure Draft E50 Intangible Assets published	
August 1997	E50 was modified and re-exposed as Exposure Draft E59 Intangible Assets	
September 1998	IAS 38 Intangible Assets issued	Operative for annual financial statements covering periods beginning on or after 1 July 1998
<u>31 March 2004</u>	IAS 38 Intangible Assets issued	Applies to intangible assets acquired in business combinations occurring on or after 31 March 2004, or otherwise to other intangible assets for annual periods beginning on or after 31 March 2004
<u>22 May 2008</u>	Amended by <u>Improvements to IFRSs</u> (advertising and promotional activities, units of production method of amortisation)	Effective for annual periods beginning on or after 1 January 2009
<u>16 April 2009</u>	Amended by <u>Improvements to IFRSs</u> (measurement of intangible assets in business combi-	Effective for annual periods beginning on or after 1 July 2009

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВОВУЗФ
Университет
по финансите, бизнес
и предпринемачество

ЕДИНДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ
СБОРНИК С ДОКЛАДИ
15 септември 2015 г., УНСС, София

nations)

<u>12 December 2013</u>	Amended by <u>Annual Improvements to IFRSs 2010–2012 Cycle</u> (proportionate restatement of accumulated depreciation under the revaluation method)	Effective for annual periods beginning on or after 1 July 2014
<u>12 May 2014</u>	Amended by Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortization (Amendments to IAS 16 and IAS 38)	Effective for annual periods beginning on or after 1 January 2016

Externally and internally generated intangibles

Externally acquired intangibles are purchased from outside the firm and usually have identifiable costs and discernible benefits. However, there have been difficulties in accounting for these assets. There has been a conservative tendency to expense many of the costs involved, and for those capitalized there have been inconsistent approaches to recording, revaluing, and amortizing these assets. Basically, US standards mandate that externally acquired intangibles be capitalized, while internally generated intangibles are to be expensed. Externally acquired intangibles with finite lives are to be amortized over the shorter of their economic or legal life. Those externally acquired intangible assets with an indefinite life are not to be amortized but rather checked annually for impairment. An intangible is said to have become impaired when its carrying value (book value) exceeds its fair market value. To adhere to the conservatism principle of accounting, when such impairment occurs the intangible is written down to its fair market value with a corresponding charge to the income statement.

Intangible assets that are developed within the firm, the “internally-generated” intangibles, have caused recognition problems. These assets are developed, usually over a period of time, within the firm and have traditionally been ignored, that is, not recognized in the financial statements. Generally, the reason for the omission from the financial statements of these internally generated intangible assets has been due to a perceived lack of a relation between their costs and specific future revenue, an issue which is considered later in this article. In addition, the difficulties in ascertaining cost or valuation figures for intangibles and a focus on reliability over relevance² when disclosing asset information have meant that self-generated intangibles have not usually been recognized.

The importance of internally generated intangibles has been reflected in the increasing proportion of the company’s market value attributable to the existence of intangibles. For example, in some firms, brand assets are important and table 2 shows the

estimated contribution of brands to shareholder market value for a sample of international companies. Table 2 compares the estimated market value of the company's brands to the market value of the company. Significantly, most of these firms do not record the value of the brands in their balance sheets because they are (largely) internally generated.

Table 2: The contribution of brands to shareholder value

Company	2002 brand value (\$ US)	Brand contribution to market capitalization of parent company (%)	2001 brand value (\$ US)
Coca-cola	69.6	51	69.0
Microsoft	64.1	21	65.1
IBM	51.2	39	52.8
GE	41.3	14	42.4
Intel	30.9	22	34.7
Nokia	30.0	51	35.0
Disney	29.3	68	32.6
McDonald's	26.4	71	25.3
Marlboro	24.2	20	22.1

Source: Business week, Interbrand/JP Morgan league table, 2002.

Another study³ looked at the ratio between the market price and book value of the shares (the price-to-book ratio) of the US Standard and Poor 500 companies for the period 1997-2001. The ratio increased from just over 1:1 in the beginning of the period to about 6:1 in 2001. The conclusion drawn was that: "for every six dollars of market value, only one dollar appears on the balance sheet, while the remaining five dollars represent intangible assets." As noted, the importance of intangibles was well understood before the 1980's, but the intensified business competition arising from globalization and deregulation and the advent of information technologies from this period have made intangibles more value relevant.

Valuation of intangibles

³ LLoud Austin, "Accounting for intangible assets", Business Review, Vol.9, No.1, The University of Auckland, 2007

УНСС

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

ВУЗФ

Университет по финансите, бизнес и
предприемачествоЕДИНАДЕСЕТА МЕЖДУНАРОДНА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА МЛАДИТЕ УЧЕНИ

СБОРНИК С ДОКЛАДИ

15 септември 2015 г., УНСС, София

Purchased Intangibles

Intangibles purchased from another party are recorded at cost. Cost includes all costs of acquisition and expenditures necessary to make the intangible asset ready for its intended use: for example, purchase price, legal fees, and other incidental expenses. If intangibles are acquired for stock or in exchange for other assets, the cost of the intangible is the fair value of the consideration given or the fair value of the intangible received, whichever is more clearly evident. When several intangibles, or a combination of intangibles and tangibles, are bought in a “basket purchase,” the cost should be allocated on the basis of fair values. Essentially, the accounting treatment for purchased intangibles closely parallels that followed for purchased tangible assets.

Internally-Created Intangibles

Costs incurred internally to create intangibles are generally expensed as incurred. Thus, even though a company may incur substantial research and development costs to create an intangible, these costs are expensed. Various reasons are given for this approach. Some argue that the costs incurred internally to create intangibles bear no relationship to their real value; therefore, expensing these costs is appropriate. Others note that with a purchased intangible, a reliable number for the cost of the intangible can be determined; with internally developed intangibles, it is difficult to associate costs with specific intangible assets. And others argue that due to the underlying subjectivity related to intangibles, a conservative approach should be followed, that is, expense as incurred. As a result, the only internal costs capitalized are direct costs incurred in obtaining the intangible, such as legal costs.

Conclusion

This article has covered some of the main issues relating to intangible assets. The key issue to be aware of is in relation to internally-developed intangible assets (particularly internally-generated) as these are the areas that are known to cause problems.

Intangible assets have unusual measurement and recognition features which have made it difficult to develop a comprehensive accounting standard. The issue of IAS 38 in 1998 and its subsequent adoption by many countries from 2005, represents an attempt to impose a uniform set of rules on what had become an increasingly contentious and differentiated reporting environment.

References:

1. T. Stewart, “*Your Company’s Most Valuable Asset: Intellectual Capital*,” Fortune, October, 1994.
2. Fortune, “*Searching for Nonfiction in Financial Statements*,” December 23, 1996.

3. LLoud Austin, "Accounting for intangible assets", *Business Review*, Vol.9, No.1, The University of Auckland, 2007.
4. Canibano, L., M. Garcia-Ayuso, and P. Sanchez, *Accounting for intangibles: A literature review*. *Journal of Accounting Literature*, 2000.
5. Damiler Chrysler, *Interactive Annual Report: Transition to International Financial Reporting Standards (IFRS)*, 2006.
6. Foster, B., R. Fletcher, and W. Stout, *Valuing intangible assets*, *The CPA Journal* 73 October, 2003.
7. Kallapur, S. and S. Y. S. Kwan., *The value relevance and reliability of brand assets recognized by U.K. firms*, *The Accounting Review* 79, January, 2004.
8. Millan, M. A., *Accounting for research and development costs: a comparison of U.S. and international standards*, *Review of Business Spring*, 2005.